

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondelkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana v zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Na mrtvi točki?

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 13. (26.) maja.

Slovansko časopisje v balkanskem sporu.

Ko sem prvič stopil — kot poročevalec »Dneva« — na vroča balkanska tla, v času, ko še ni zaniklo hiti prvo gromenje topov in se še ni izčistil zrak od strelnega dima iz pušk, katerih cevi so se šele temeljito dvignile proti Turkom, v tem času že, spoznal sem, da v balkanski zvezi ni vse v redu.

Ta nevesela znamenja dala so mi povoda, da sem svaril slovensko javnost pred prevelikim optimizmom po onem znanem pregovoru: »Ne hvali dneva pred večerom!«, ker so vralniki Slovanstva ne drže kot križem, pač pa »hodijo okolo kot rjoveč lev in iščejo, kje bi koga požrl!«.

Vse do danes smo mogli opazovati dogodke s slovenskega stališča in slovenskega časopisja ni bilo teško najti prave poti, tembolj, ker je bojni bog blagoslovil orožje proti Turkom, ne imenoma Srbom in Bolgarom, pač pa celokupni slovenski ideji, ki je našla v balkanskih Slovanih svoje izvrševalce.

Čim pa je utihnila bojna pesem na bojišču in vtakljen meč v nožnico je slovenska javnost prisiljena po dogodkih in posledicah vojne videti na Balkanu zopet le Srbe, Bolgare, Crnogorce in Grke.

Povod temu je spor med zavezniki radi razdelitve plena, do katerega — v kolikor tvori materialen predmet — Slovanstvo nima pravice.

Po tem takem bi slovensko časopisje lahko prešlo na dnevni red in prepustilo Balkancem v razrešitev njihovih notranjih spornih vprašanj prosto roko.

Toda okolnosti in moralna dolžnost je, da zavzame slovenska javnost pravočasno svoje stališče in aktivno poseže v debato.

V »Nar. Listech« je pred dnevi objavil neki Vasil Atanasov daljši članek pod naslovom »Prázkým Srbum«, v katerem nam nehoti pokazuje bolgarsko šovinistično strajo. Dasi je v tem članku vse polno neresnic, ki ne dopuščajo stvarnosti priti do veljave niti v enem stavku, je vendar na mestu, da se s tem članom nekoliko obširneje bavim.

Atanasov pravi namreč doslovno: »Srbum mnogo záleži na tom, aby získali i slovenské národy na svoji stranu a za tím učelem mají organizovanou službu agentu — korespondentu, kteří piší do českých, chorvátských, ruských, polských a slovinských časopisů.«

Nočem preiskovati v koliko je resnice na zgornji trditvi, pač pa konstatujem, da je v tem slučaju Srbija na pravem potu, ako išče zago-

vornike svojih pravic med slovensko javnostjo, ki je edina še ostala zvesta.

Srbiji Slovanstvo ni prazna fraza, zato imamo nešteto dokazov. Ako bi Srbija slovensko idejo izkoriščala v svoje egoistične namene, bi ne stala tako trdovratno na strani Rusije, tudi sedaj, ko jo je njena zaščitnica že tolikokrat zapustila.

Kar se pa tiče — sicer indirektno — insinacije, češ, da je slovensko časopisje v službah Srbije, se mora tako natolecevanje ogorčeno zavrniti.

Vsak časopis ima svojo določeno smer, ki odgovarja interesom one javnosti, kateri je namenjena, ker čitatelji niso tu radi lista, pač pa list radi čitateljev.

Vsebinska lista mora tedaj odgovarjati mišljenju one javnosti, katerega čita.

Jugoslovansko časopisje.

Slovenska javnost je ponosna na to, da se more prištevati Jugoslovanstvu, v katerem vidi rešitev svojega narodnostnega vprašanja proti svojim romanskim in germanskim nasprotnikom, ki vedno bolj in bolj zožujejo slovensko narodno posest.

Isto razpoloženje za jugoslovansko skupnost pa vidimo tudi med brati Hrvati in Srbi.

Temu gibanju za kulturno zблиžanje jugoslovanskih narodov niso posvečali Bolgari nikake pažnje, dokler jim ni začela teči voda v grlo.

Cemu se potem čudijo Bolgari, ako jugoslovansko časopisje simpatizira s srbskim narodom (ne s Srbijo, kakor trdi dopisnik »N. L.«), s katerim Jugoslovanstvo stoji in pada.

Odkrito povedano, nam je mnogo ležeče na tem, v kakih kulturnih in gospodarskih, da celo političnih razmerah živi srbski narod.

S splošno slovenskega stališča privoščamo Bolgarom, kot svojim slovenskim bratom, v polni meri sadove njihovih uspehov, toda ne moremo mirno molčati v trenutku, ko so interesi Jugoslovanstva v nevarnosti.

In ne samo interesi Jugoslovanstva, pač pa tudi koristi in življenje avstrijskih državljanov.

Dvojna dolžnost nas tedaj veže, da moramo še pravočasno vzkliti na naslov Bolgarov: »Roko proč od meča, katerega tako hladnokrvno dvigate proti svojim bratom Srbom!«

Na jugovzhodnih mejah avstro-ogrške monarhije ječe pod orožjem naši sodržavljani, imenoma pred vsem Slovenci, Srbi in Hrvati in to samo vsled tega, ker so se Bolgari podali v zaščito sovražnikov Slovanstva.

Bolgari si domnevajo nasilno pridobiti od Srbov zavzeto in obseeno ozemlje in mislijo, da jim Avstrija pomore s tem, da napade Srbijo od zadaj.

V koliko je to njihovo mnenje utemeljeno, ne moremo govoriti na tem mestu, ker ne smemo...

Gotovo pa je, da je tako početje Bolgarov vse obsodbe vredno.

To je bilo potrebno povdariti na naslov raznih Atanasovov, da se nam ne bo podtikalo postranskih namenov in neupravičene pristranosti.

Svesti si svoje naloge, ki jo imamo vršiti za Jugoslovanstvo, in verni svojemu cilju, ne bomo zrl na dogodke skozi naočnike šovinizma, držeč se vedno stroge objektivnosti.

Bistvo spora.

Čim smo se tako zavarovali pred vsakršnimi eventualnostmi, ogledimo si spor od vseh strani.

V boljše razumevanje primerjajmo srbsko - bolgarski sporazum trgovski tvrdki.

Dva družabnika se — pri ustanovitvi tvrdke — dogovorita in napravita pogodbo.

Prvi se imenuje Bolgar, drugi Srb. Bolgar obljubi prinesiti 25.000 K obratne glavnice v trgovino in Srb pa le 15.000 K. Na tej podlagi si razdelita že v naprej dobiček, kateri bi imel pripasti njima, ako bo trgovina srečno vspevala. V svojem delovanju pa sta si dovolila eden drugemu popolnoma prosto roko. Kljub temu pa se je Bolgar smatral za duševnega voditelja cele trgovine in že naprej koval načrte kako se polastiti cele trgovine, ne da bi se preveč žrtvoval za Srba.

Čim se je trgovina začela, je Srb vložil v obratno glavnicu ne le 15.000 kron, ampak 20.000 kron, ker si je bil svest, da s tako povečanim kapitalom skupni trgovini mnogo prej pripomore do zaželenega uspeha. V tem ga je vodilo tudi prepričanje, da ho Bolgar vpoštevati Srbove žrtve in mu sorazmerno temu naklonil večji dobiček, kakor oni, ki stoji v pogodbi.

Oddelek trgovine, v kateri je deloval Srb, je vidno vspeval in v kratkem času dosegel višino dogovorjenega dobička in še celo nekaj več.

Bolgaru pa ni šlo vse gladko in je zaprosil podpore od Srba. S pomočjo Srba dobil je Bolgar ne samo svoj delež, ampak še mnogo več, kot si je izgovoril.

Srbu pa so med tem pokradli tatovi velik del dobička, vsled tega je rekel: Srb Bolgaru:

»Poslušaj, dragi prijatelj, jaz sem res dobil mnogo večji dobiček, kakor sva se dogovorila, toda roparji so prišli in me okradli. Radi tega ne odgovarjam ti dobiček, ki mi je še ostal oni glavnic, katero sem vložil in poleg tega še pridal 5000 K več. Bodi tako dober in razdeliva si dobiček tako, kakor ga imava v rokah, brez ozira na najino pogodbo. Saj ti si itak dobil mnogo več, kakor si pričakoval in to še celo z mojo pomočjo.«

Bolgar pa noče nič slišati o tem: »Kaj meni mar, če si bil okraden, moral si bolje paziti na najino skupno last. Kar se pa tiče podpore,

srečilo odpreti vrata sobe, kjer se je vršil pir, sem ga zagledala, kako dviga smeje svojo čašo in objemlje žensko, ki mu sedi na kolenih...«

»Da,« je dejala Magdalena počasi, »to ni bilo slabo prirejeno... Spoznam ga dobro po tem dovtipu.« Mrklo molčanje se je spustilo med njiju.

Gotovo sta se vračali v spominih v svojo preteklost; nedvomno sta preživljali v svoji domišljiji še enkrat bežne ure ljubezni, ki sta jih morali plačati tako drago...

Nazadnje je vstala Magdalena Feronova in voščila Margentini lahko noč.

»Spite brez strahu,« je dejala.

To rekša se je umeknila v sobo s kanapejem, dočim je odšla Margentina v svojo.

A Magdalena Feronova je šla kmalu v klet.

Podkupljeni grajski sluga je bil postavil na njeno povelje v to klet vse, kar je mislila, da utegne kdaj potrebovati.

Tako je imela na svoji mizici tudi peresa, črnilo in papir.

Na enega izmed listov je napisala Magdalena par besed, zložila ga in ga zapečatila.

Nato je napisala sledeči naslov: »Gospod vitez De Ragastan, v gostilni pri Velikem cesarju Karlu.«

Ko je bilo pismo pripravljeno, se je vrnila gor, odprla rahlo okno in se ozrla po okolici.

Toda noč je bila preveč temna.

Poslanec S. L. S. na Dunaju.

Tako je izgledal poslanec, ki je včeraj govoril svoj bojevit govori pred volilci, ko je prišel na Dunaj in je grof Stürgkh rekel, da ne sme govoriti o zunanjih zadevah, ker bi to škodovalo ugledu države.

ki si mi jo dal, moram priznati, da sem Ti zelo hvalečen, a pomisliti moraš, da sva se dogovorila podpirati eden drugega. Ako pa si vložil v trgovino več, kakor sva se dogovorila, je to čisto tvoja osebna stvar, ki me nič ne briga. Jaz hočem imeti od tebe oni plus, ki ga imaš več, kakor ti pritiče in mir besedi, drugače zaropotam, ker sem v pravu na podlagi pogodbe, katero si podpisal ker sicer bi te moral smatrati za neznačajnega in nepoštenjaka.

»Dragi brate!« odvrne mu Srb mirno, »pomisliti moraš tudi to, da mi je grozila nevarnost, da izgubim vse svoje premoženje, ako bi me uničil moj sosed-konkurent. Ti si mi celo obljubil, in v pogodbi je pisano, da mi priskočiš na pomoč za ta slučaj. Te pomoči, hvala bogu, nisem potreboval, ker nisem zasledoval roparjev najinega dobička, katero malenkost sem radi najinega skupnega interesa smatral za potrebno žrtev, da moreš tudi ti uživati sadove svojega dela. Čim pa bi bil uničen jaz, bi prišla vrsta tudi na tebe. Zanašam se tedaj na tebe, da mi od svojega dobička, ki je mnogo večji, kakor si misliš, prepustiš vsaj to, kar sem si s svojo pridnostjo pridobil. Kar je tvojega in kar si zaslužil, uživaj mirno in v božjem imenu. Nikdo ti tega ne zaviada.«

»Dobro tedaj,« pravi Bolgar v razburjenosti, »ti nočeš izpolniti tvojih obvez napram meni, a to ti rečem, da se boš še kesal. Tvoj konkurent mi bo pomagal in mi bo za zagovornika pri sodišču, katero mora soditi po paragrafi, eksekucijo pa izvedem sam proti tebi. Jaz hočem, da se spoštuje dana beseda.«

Ta primer, upam, bo zadostoval, da si napravimo predvsem jasno sliko o položaju.

Sedaj pa si oglejmo pravno razmerje.

Vsakomur bo na prvi pogled jasno, da je Bolgarska v svojem pravu ako se postavimo na strogo stališče teoretičnih juristov, dasi bi mogli najti dovolj okolnosti, ki govore proti veljavnosti pogodbe.

Proti tej pogodbi pa stoji enodušno cel srbski narod, oprt na svoje aspiracije, na dedno svojo pravico do osvojenega ozemlja, na katerem se je bojeval junak srbske narodne psihe — kraljevič Marko. Srbski narod ne more in ne sme priznati one pogodbe, s katero bi bili oškodovani njegovi življenski interesi, veličina in moč njegove države brez ozira na narodnostni moment pridobljenega teritorija, ki je osvojen s srbsko krvjo in okupiran s srbskim orožjem.

Kaj je vodilo srbske državniške pri udeležitvi take — Srbstvu neugodne pogodbe —, ne moremo preiskovati, vsekakor pa ni dvoma, da je srbskim državljanom ležalo na srcu predvsem osvobodjenje svojih bratov izpod turške jarma.

Nadalje prihaja v poštev tudi to, da so srbski državniški podcenjevali moči svoje države, ker bi drugače ne navajali v pogodbi svojo oboroženo silo 150.000 mož, pač pa gotovo mnogo večjo. Mesto 150.000 mož, postavili so Srbi na bojišče 402.000 dobro oborožene vojske.

Ta prevelika skromnost in podcenjevanje svojih moči je ravno posledica današnjega spora.

Opozicija današnje vlade zahteva, da varuje čast in ugled svoje države in svojega naroda, naj vsi oni, ki so podpisali pogodbo lojalno priznajo svoj greh ter izvajajo iz tega vse posledice.

Da, niti kroni ne priznavaš in splošno mnenje je, da bo kralj abdi-

se oblekla za kavalirja. Preko svoje obleke je ogrnila širok plašč.

Nato si je opasala meč. Na škornje si je pripela ostroge, ki so žvenketale ob najmanjšemu koraku.

Tako oblečena in ogrnjena v plašč, na glavi črno baršunasto čepico z velikim peresom, je bila docela nepodobna ženska, in vsak jo je moral smatrati za plemiča kraljevskega dvora.

Nekaj minut nato se je vrnila tako preoblečena k Margentini, ki je bila sedla k oknu.

»Kadar se vrnem,« ji je dejala, »potrkam trikrat zaporedoma na oknico in se vam dam spoznati s tem, da izrečem tiho vaše in svoje ime.«

»Vaše ime!« je rekla Margentina prijazno. »Kako, ko ga niti ne poznam...«

»Ime mi je Magdalena...«

»Magdalena... to je ime, ki ga ne pozabim nikoli!«

A že je bila Magdalena odprla okno, premotrila okolico z ostrim očesom, skočila lahkotno na tla in izginila v noči.

Margentina je zaprla okno in počakala...

Žileta je spala z vzvišenim zupanjem otrok, ki vedo, da čuva mati nad njihovim spanjem.

Magdalena Feronova je bila zavila skozi gosto skupino dreves.

(Dalle.)

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalle.)

»Gorje!... In takrat, v ognju njegovih žarkih besed, spričo njegovih vročih in obupnih pogledov, nemara spričo njegove groznice, da se umori, ste se vdali, ste ljubili, ste s strastjo oboževali človeka, ki že od trenutka, ko vas je posedoval, ni mislil drugega kakor to, kakšno ime nitno šalo si lahko privoščiti, kadar vas bo zapustil! Ali ni res tako?«

»Do pičice!« je vzklila Margentina trepetaje.

»Z lahkoto si predstavljam vašo zgodbo; saj je obenem zgodba neštevilna nesrečnic, ki jih je pehnil ta lopov v obup...«

Magdalena je umolknila.

Margentina je zrla nanjo; mučila jo je želja, zastaviti ji vprašanje, ki si ga pa ni upala izreči...

Naposled se je odločila: »Ali je nemara ta zgodba tudi vaša?« je dejala naposled, obotavljaje se.

»Da!« je rekla Magdalena naglo in razločno.

Nastopil je ledeni molk zadrege. Morda sta čutili ti dve ljubici Franca I. v dnu duše, ne da bi jo priznali sami sebi, bolno ljubosumnost...

Toda gotovo je, da sta takoj zadušili to čuvstvo, ako se je sploh moglo poroditi.

Iz njiju skupnega sovraštva do kralja se je bila razvila že v začetku simpatija, ki jo je utrdilo to trenutke le še bolj. In sočutje, ki je navdalo drugo do druge, je izbrisalo tudi zadnjo senčico te tesnobe.

Magdalena je povzela: »Da, to je moja zgodba; in kakor se končajo vse kraljeve ljubavne istorije jako veselo, si je izmisli tudi zame nekaj posebnega: izročil je mojemu možu ključ hiše, kjer sva se imela sniti nekega večera, in mu povedal uro najinega sestanka!...«

»O groza!«

»Moj mož je prišel,« je nadaljevala Magdalena in bušila v nervozen smeh, »toda vzel si je krvnika za spremljevalca. In če moje kosti ne počivajo v tem trenutku na monokonskem morišču, se imam zahvaliti slučajju, ki meji ob čudež.«

»Groza!« je ponovila Margentina.

»Pa vi? Kaj se je izmisli, ko je zapustil vas? Dajte, povejte mi to.«

»Bilo je strašno,« je zamrmrala Margentina z zamolklim glasom.

»Tisti večer, ko je prišla moja hči na svet, jaz pa sem ležala, ali bolje umirala na svoji postelji in nisem imela niti toliko moči, da bi se bila mogla nasmehovati ubogi revici, se je vdajal on v sosednji sobi orgiji... slišala sem njegov glas... vstala z naporom poslednjih moči... in ko se mi je po-

ciral v korist svojemu sinu Aleksandru, čim bi moral kot vrhovni zapovednik srbske armade, poslati isto proti Bolgarom radi pogodbe, katero je sam podpisal.

To bi zahtevala njegova moralna dolžnost in ugled države, kateri je dolžan za svoje dostojanstvo.

Res krut udarec za narod, ki ima tako popularnega in priljubljenega kralja.

Toda drugačnega izhoda ba je ni...

Včeraj so bili povabljeni načelniki opozicijskih strank k ministru predsedniku Pašiču, kateri jim je izjavil, da hoče v sredo obrazložiti v skupščini stališče vlade in izraziti željo, naj se debata preveč ne raztegne, in naj se vede napram balkanskim zaveznikom v dostojni in stvarni obliki.

Torej počakajmo še do srede.
Mars.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

I.

Pod tem naslovom je jela izhajati v goriški »Soči« serija člankov, ki se peča z knjižnimi novostmi, pa tudi sarkastično z vrsto javnih dogodkov. — Toda — izšel je le prvi in zadnji kos, nadaljevala se bo pa vrsta člankov v »Dnevnu«.

Vzrok: Člankar, ki sicer ostane sotrudnik »Soče«, v kolikor zadeva samo politične članke splošne vsebine, zlasti jugoslovanstva, se glede »kulturnega referata«, če sme tako nazivljati svoje feljtone, ne strinja z »novim režimom« »Soče«, dasi ne piše niti referata samega, niti teh uvodnih vrstic v animoznosti proti sedanjemu konzorciju »Soče«, s čigar večino ga vežejo prijateljski stiki. Toda »novi režim« je nekaj, s čemur se člankar ne strinja, in s čemur se ne strinja veliko število goriških naprednjakov.

Les extremes se touchent. Prej pretirani radikalizem, sedaj nekoliko pretiran konservativizem. Tako goriška »Soča« iz gotovih vzrokov ne prinaša več črke proti »Flottenverein«, dasi zaveden, demokratičen, razumen Slovenec ne sme in ne more biti prijatelj tega nemškega hurra-društva. Tako goriška »Soča« ne prinese besedice proti prisilnim strelnim vajam dijaštva, proti katerim so se izrekle vse pedagoške avtoritete (h katerim seveda ne prištevam naučnega ministra in šolskih svetov), da zdi se, da mora celo nekako prikriti priporočilo to vzgojo, ker — poroča o njej, itd. Toda obnem ne moremo biti radikalni in konservativni, opozicijski in vladni...

Res so primorske razmere nekaka avstrijska specialiteta, nekaj pristno avstrijskega. V Gorici mrgoli »Zweifelscheijev«, katerim je vse »preostro«, »preradikalno«. Nikdo se ne briga za to, da bi se povedalo odkrito »To hočemo«, nikdo se temu ne odzove »To bomo«, vse se godi v obliki kompromisov, vse šepeta in seje po tajnih odborih in drugod, po ulicah in prodajalnah pa širijo slovenske dame nemško govornico bolj, nego nekoč Ljubljanka, gojijo se dobri stiki z vojaštvom, fantje se vadijo streljati, policija je zadovoljna. Praktični uspeh — 00. Seveda nočem očitavati vsega vsem, marveč le, kogar se tiče. Nomina sunt odiosa. Obžalujemo pa, da so na krmilu ljudje, ki ne spadajo sem, sposobnejši se pa držijo svojih pisaren in pisalnih miz, ne da bi stopili v javnost, dasi je to nujno potrebno.

Danes nezadovoljnost v vrstah goriških naprednjakov še tli, njihov glas je glas vpijočega v kavarni. Toda, ali dolgo? Pokrita rihta ni vedno dobra. Posnemanja puljskega c. kr. režima v Gorici ne rabimo, z odločnostjo se da napraviti konec kamoru, s sedanjo »razumnostjo« se bo pa razširilo poleg kamore še nemštvo, ki že itak vzdiga precej nesramno svojo glavo, mi Slovenci v Gorici pa ostanemo, kakor smo bili — ničev. Ali bo ob takim razpoloženju kaj doseglo novo ustanovljeno slovensko (napredno) politično društvo, je zelo dvomljivo. Vederemo pri deželnozborskih volitvah in mestnih menda drugo leto. Toda mnogo upanja nimamo. Končno bodo zopet reševali vse klerikalci, ... s čemur je povedano dovolj.

Toliko sine ira, če tudi z bridkostjo v srcu.
Beta.

Spominjajte se
dijaškega društva
»Domovina«!

Stajersko.

Luče. Dne 22. t. m. je bilo tu zborovanje kmetijske podružnice. Udeležba je bila zelo povoljna in predavanja zelo zanimiva. Razpravljalo se je tudi o potrebah ki jih treba ukreniti vsled aprilskega mraza.

Rogaška Slatina. S prvim junijem se oživi v Rogoški Slatini avtomobilski vožnja. Avtomobili bodo vozili od Rogoške Slatine v Polčane in nazaj, ter od Rogoške Slatine v Krapino (ob Zagorski progi). Iz Krapine bo vozil avtomobil ob 8. uri 30 min., iz Polčan v Rogoško Slatino pa ob 3. uri. Prva vožnja velja 5 K, druga pa 4 K.

Celje. Ko je v ponedeljek zjutraj peljal vlak lokalne železnice Grobelno-Rogaška Slatina od postaje Straže naprej, je hipno planila na tir neka ženska, Sirojevodja ni mogel več ustaviti in ves vlak je zdrdral preko nje. Našli so nje truplo popolnoma razmesarjeno. Kako je samomorilki ime in kdo da je, se ni dalo dognati, ker pri sebi ni imela ničesar.

Dobrneš. Pred kratkim je 20letna posestnika hči M. Gorinšek porodila nezakonsko dete, ter je poglajala v Dravinjo. Stori la je to radi tega, ker jo je nje prejšnji ljubček zapustil in poročil drugo. Gorniško so oddali okr. sodniji v Konjicah.

V Trbovljah je pred dnevi spodrsnilo sprevodniku Skrbinc, da je padel iz vlaka. Pri tem mu je prišla leva roka pod kolesa, ki so mu jo popolnoma zmečkali. Skrbinc je bil tudi na glavi težko ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

Maribor. Zadnje nedelje je bilo tu zborovanje kmet, društva. Govoril je med drugimi tudi ravnatelj dež. sadjarske in vinorejske šole Zweifler, ki se je tudi dotaknil aprilske vremenske neizgode, ter dal par važnih migljajev. Klub mraza sta največ trpeli trti muškatelca in mozelca, dočim so ostale trte še dokaj dobro prebolele. Seveda, dozorenje bo tudi pri teh nekoliko kasnejše. Priporočal je marljivo škropanje trt in obžaloval da se škropanje že ni povsod dokončalo. Posebno je priporočal škropanje tudi tam, kjer bi še morda udarila toča. Tudi vezati bo letos treba kmalu, a to ne pretrdno. Svaril je tudi interesente pred raznimi reklamnimi pripomočki za škropanje. Zborovanje se je udeležilo mnogo vinogradnikov iz cele okolice.

Ptujski »Männergesangverein« bo praznoval dne 8. junija svojo 50letnico. Komično je opazovati pri tem te ljudi, kako se trudijo, da ta dan prikrijejo svojo — slovensko kri. Je pač križ, ki ga ima renegatstvo tu, kot drugje.

V Ptuj je neki 16letni Matzau posilil dve deklici v starosti 13 in 12 let. Fantalina, ki še marsikaj obeta na tem polju, so prijeli in oddali sodišču.

Sv. Urban pri Ptuj. Na Vrbanovo je prišlo med več fanti domačini ter onimi iz Jurvanc in Svetine že tekot dopoldneva do prepira, ki ga pa so orožniki še vedno poravnali. Popoldan pa, ko so bili že vsi zelo vinjeni, je prišlo tik pred cerkvijo do groznega klanja. Noži so bliskali po vzhodu in se zadirali v trupa kar na slepo. Pri tem mesarjenju sta bila dva fanta smrtno ranjena, mnogo družih pa več ali manj težko. Od glavnih krivcev so pozarili še tri, dočim so ostali zbežali in jih še do danes niso mogli izslediti. — Kolikokrat smo že pisali o groznih posledicah, kojih izvor je vedno in vedno zopet — ptujski kuga »šnops«, to glavno kulturno sredstvo ptujske nemške, renegatske sodege, na čelu ji ptujski župan, pek Ortnig. A ni dovolj. Vedno hujski in strašnejši pojavi nam stopajo v presledicah par dni pred oči. In kaj se zgodi temu strupu nasproti? Nič! In zakaj? Ker živimo v času, ko se v Avstriji pač potegujejo nekateri puistolovci v zlatih ovratnikih in črnih talarjih za — evropske Brtokude, Albance, a puste, da se v lastni državi širi nemoralna s pomočjo alkohola in, da se koljuje med seboj oni, od katerih izsesava država do možga denar zato, da ga raztepava tam, kjer ni potreba.

Ptuj. Svetovrbansko klanje je zopet pokazalo, kaj je pri nas vse mogoče in dopuščeno. Dasi je pristojnim oblastem znano, koliko moralne in fizične škode povzroča zlasti v našem kraju alkohol, oni šnops, ki se ga poslužujejo Ortnig in njegovi kompanjoni, se ne stori od teh strani prav čisto nič v to, da bi se uničilo to kugo. Duševna degeneracija postaja že ponekod očitna, a poboji in klanja se kupijo od dne do dne. Kje drugje bi se prepovedalo iztočevanje žganja, pri nas se je še forsira, saj se s tem drži renegatstvo najhujske, najbrezčistnejše baže na krmilu. Seveda, Albanija mora biti odrešena, a lastne državljane treba osušiti in — poživiti. (Telix Austria!)

Dnevni pregled.

»Zugreifen« — zgrabite, udarite — tako kriči graški »Tagblatt«. Nemške hujskarije torej še ni konec. Nemci še se niso izpametovali. Nijamo še dovolj polomov — nijamo še dovolj krvi. — Hljene tuljilo. Neki nemški kričač se je spomnil, da bi bilo sedaj čas prijeti Srbijo. Sedaj — tako pravi — bi se dalo popraviti, kar smo zamudili. Srbija ima sovražnike za hrbot — sedaj se bo morala udati. (Nemška korajža je res velika, najprej so se spravili na malo Črnogoro, zdaj pa naj bi šli na Srbijo, ker ima Bolgare za hrbot. Vsa čast takemu pogumemu viteštvu.) Po izjavah poslanca — tako piše list — nismo na Balkanu ničesar dosegli za svoje žrtve. — Zato naj se zdaj porabi položaj — zdaj je zadnja prilika. Zamujeno naj se popravi. Prime naj se Srbijo, da podpiše za državo najugodnejšo pogodbo, kajti zdaj si ne more nikamor pomagati. Prijeti pa je treba tako, da se nam ne bo zopet izvil — brez izgovorov itd. Tako hujška nemški graški hujškač! — Iz tega se vidi, zakaj so Nemci tako hvalili Bolgare — in zakaj hočejo izrabiti spor na Balkanu. V tem trenutku naj bi Jugoslavlani spoznali, za kaj se gre!

Konfiskacijska praksa. Danes, ko vlada vsepovsod konfiskacijska furija, ki prizadeva uredništvu in občinstvu sitnosti, upravnistvu pa troške, vsakdo od urednikov pazi, da ne bi napravil veselja državnemu pravdnistvu. Toda, vse brez uspeha! Še izkušenejši redaktor in še boljši znalec tiskov, in kazni, zakona ni v stanu konfiskacijo sprevesti in se je tako obvarovati. Ako pišeš, da je rešitev vojnih kriz mogoča — konfiscirano; ako ne pišeš, da so jezikovne odredbe in tozadevne razsodbe Slovincem kar najpravičnejše — konfiscirano. Če pišeš, da je straža na ogrski meji streljala na srbsko ladjo — konfiscirano po § 65 c. k. z. ki govori, da je hudodelstvo, če kdo snuje tovarišije v namen upreti se oblastnim, ki med drugimi tudi davke pobirajo. Človek ima vse državne izpite iz prava, dosegel doktorat praviške fakultete, s kazensko pravno prakso deželnega sodišča — pa vse nič ne pomaga: nisi v stanu poruntati, kako je mogoča takšna aplikacija paragrafa. Najbrže, če bi izdali enkrat prazen list — bi bili tudi konfiscirani, paragraf bi se že dobil naknadno. Glavno je: konfiskacija.

Onim, ki žele v Srbijo in so poslali svoje naslove, pripominjam, naj ne pozabijo, da jih je razmeroma precejšnje število in vesel bom, ako bo mogoče vsaj polovico spraviti v Srbijo do kruha. Za one, za katere je moj tozadeven dopis veljal — namreč manualnemu delavstvu, težakom — za te bi se dalo dobiti takoj dovolj dela a za tako »službo« ni nobenega kompetenta. Vse si želi izborne državne službe in kdo ve kaj še vse. Tako mi piše nek trgovski akademik: »Tudi jaz se mislim priključiti za kandidata za kakšno mesto. Pišite mi, na katero instanco se imam obrniti. V prvi vrsti bi se potegoval za kakšno državno službo v davkarji, na železnici, v canarini, na pošti in podob., nadalje za bančno, obitniško in zemljedelsko službo.« Da ne bo nesporazumljen, moram pojasniti to, da ne morem nikomur preskrbovati službe, ker nimam posredovalnice, pač pa pojdem po možnosti — kot rojak rojaku — na roko v tem, da sporočim »kandidatom« vsa ona prazna mesta, ki bi se mogla zasedati od dotičnika, kar sem nekaterim že pisal. Kdor pa še ni dobil navodil za polaganje prošnje — odnosno sporočila, da to stori, naj potrpi, kadar pride na površje kako zanj primerno mesto, pride tudi on na vsto. Za državne službe pa se morejo »potegovati« le oni, ki so že sedaj službovali v državni službi, drugače mora, kakor n. pr. na pošti, obiskovati v Belgradu enoletni brzojavno-poštni tečaj na lastne stroške in dokazati izobrazbo iz petega gimnazijskega razreda ali enakovrednih drugih šol. Pismenih informacij o tukajšnjih razmerah ne morem podajati nikomur, ker mi čas ne dopušča. Toliko na znanje onim, katerih se tiče.

Mars. Lep zgled domoljubja. Neki češki vojak se je vračal domov z meje in je imel opravka v nekem uradu. — No koliko ste dobili od onega denarja, ki smo ga nabrali za obmejne vojaške? — vpraša uradnik. — Vsak 67 vin. odgovori vojak. — Ali je bilo to dovolj za en obed? — Ne ni bilo. Zato smo zbrali tiste vinarje skupaj in smo jih poslali na Češko. Šolski Matici« je odgovoril vojak. — To je lep zgled domoljubja. »Fr. Stimmen« ki o tem pišejo vsled tega zelo jeze na Nemce, da so darovali za obmejne vojaške — ker so baže nemška obmejna društva bolj potrebna. (Nasa pa še bolj. Op. ured.) Rok za napoved osebne dohodnine se je podaljšal do konca julija.

Slovenskemu dijaštvu na Dunaju! Tovariši! Mizerija slovenskega študenta na Dunaju je dosegla svoj vrhunec. Tako ne more in ne sme iti dalje. Pomanjkanje najelementarnejših človeških potreb uničuje življensko moč našega dijaka, ubija voljo in jemlje veselje do vsakršnega dela. Kar je v normalnih razmerah za normalno življenje vsakdanja potreba, to smatra danes slovenski študent za — luksuz. Koliko jih je, ki bi si mogli privoščiti pičel zajutrek? Koliko jih je, ki postajajo pred menzo ali ljudsko kuhinjo in »z upom in strahom« čakajo, da pride tovariš in posodi groš za borno »Beilago« — edino hrano za dolgih 24 ur, in če ne pričakajo, odidejo lačni v »stanovanje«, ki ne zasluži tega lepega imena? Meso je luksuz tudi o praznikih, odkod pa naj jemlje slovenski študent še sredstev, da se izobrazi tako, da bo lahko dal domovini, kar bo htela od njega, kako naj misli na gledališče, koncerte, poučne izlete? — Dejstva, skoro neverjetna, kriče po odpomoci, tako da morajo zdramiti tudi po socialni bedi še tako copletega študenta. Tovariši, vse razmere nas sili, da posežemo po samopomoči! Pozivljamo Vas torej za v soboto 31. t. m. ob 8. uri zvečer, v prestore slov. akad. društva »Slovenije«, VIII. Langegasse 50, pri tličev, na sestanek vseh onih tovarišev, ki čutijo moro socialne bede, da zberemo gradivo in poiščemo pota k rešitvi. Tovariši, oprostite se tega dne svinčene apatije in malodušne resignacije ter razvijte čvrsto osebno agitacijo od tovariša do tovariša! — Kot uvod posvetovanje in dela referira tov. aur. M. R. Lemež: »O socialnem vprašanju slovenskega študenta na Dunaju in kako najti pota k njegovi rešitvi.« — Dobrodošli tudi oni, ki sicer ne okušajo bede na lastnem mesu, a čutijo v sebi dolžnost dijaške solidarnosti in jim kolektionalnost narekuje, da aktivno posežejo v akcijo samopomoči! — Dunaj, dne 27. maja 1913. — Podporni odsek v »Sloveniji«.

Imenovanje pri državni železnici. Asistent Adolf Lukan, postajnega urada Sv. Lucija—Tolmin, je bil prenešen v Gorico; asistent Robert Herzog iz Podnarta—Krope na Jesenice; asistent Josip Mišon iz Gruža v Pazin in aspirant Vinko Cajnko iz Škofje Loke k Sv. Luciji—Tolmin.

Znižani posebni vlak na Gorenjsko. Kakor smo že poročali, vozi od 1. junija t. l. na progi Ljubljana—Jesenice vsako nedeljo in praznik poseben vlak za znatno znižano vožnjo. Znižani vozniki listki pa se bodo izdajali za ta vlak le za skupno tour in retour vožnjo. Za enkratno vožnjo bodo veljale navadne cene poštnega vlaka. Ravnateljstvo državne železnice v Trstu vnijalo je ta posebni vlak kot zabavni vlak katerega znižana vožnja pa pride le v poštveh za tistega, ki vzame listek za tja in nazaj skupno. Vlak bo odhajal vsako nedeljo in praznik ob 1:20 popoldne iz južnega kolodvora ter bo do vozil do Jesenic, kamor dospe ob 3:22 popoldne. Ravno ta posebni vlak pa se bo vračal ob en četrt na 8. zvečer iz Jesenic in pride točno ob 9. zvečer v Ljubljano na južni kolodvor. Vozne cene so za tretji razred tour in retour: Ljubljana—Škofja Loka 1 K 20 v, Ljubljana—Kranj 1 K 40 v, Ljubljana—Podnart 2 K, Ljubljana—Otoče 2 K 20 v, Ljubljana—Radovljica —, Ljubljana—Lesce 2 K 60 v, Ljubljana—Žirovnica —, Ljubljana—Jesenice 3 K. Za povratek z drugim kakor navedenim vlakom imajo kupiti potniki pri osebnih blagajnah nove vozne listke sicer zapadejo v vlaku doplačilu oziroma globi.

Prodaja borovega, jelovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu proda iz gozdnih okolišev a) Črna Gora, oddelek Konjic, b) Slatinica—Račica, okraj Konjic, c) Grušča—Rakitnica, okraj Konjic približno 208.000 m³ borovega in smrekovega lesa ter približno 62.000 m³ bukovega lesa. Sprejmejo se le pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je poslati najkasneje do 9. junija 1913, 11. ure dopoldne deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja jelovega, borovega, smrekovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu proda iz okraja Foča približno 1.670.000 m³ jelovega, borovega in smrekovega lesa ter približno 406.000 m³ bukovega lesa. Sprejmejo se le pismene na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 5. junija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja stoletih hrastovih debel. Deželna vlada v Sarajevu proda iz raznih gozdnih oddelkov okraja Gračanica, Maglaj in Dragačac približno

18.390 stoletih hrastovih debel = 17.030 m³. Sprejmejo se le pismene ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 9. junija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dva jetnika ušla iz novomeške jetnišnice. Pri razdeljevanju kruha v kaznišnici novomeškega sodišča, sta dva kaznjavca zapazila, da so vrata na hodniku odprta. Ker so take prilike zelo redke, sta se poslužila te prilike in odhitela v ljubo prostost. Pa je nista dolgo uživala. Enega so prijeli takoj ob palači, drugega pa na travniku ob Krki.

Pri podiranju dreves ponesrečil. Predvčerajšnjem se je ponesrečil pri podiranju jelk, ki so služile kot mlaji v Velesovem pri Kranju, neki 18letni fant iz tamošnjega kraja. Pri podiranju jelk, je eno drevo padlo nanj in ga težko poškodovalo na rebrih in na stegnu. Ponesrečenca so morali odpeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Nasilna delavca. Preteklo nedeljo okrog polnoči je prišel opearski delavec Matija Sušec iz Male Bukovice pri Ilirski Bistrici, pijan domov in je napadel pred staro parno opekarno 21letnega delavca Josipa Selo. Udaril ga je z vso silo z opeko po glavi. Isti čas je prišel opearski delavec Ivan Mikola, ki je bil tudi pijan, k temu pretepu in je poskušal vlomiti v barako, kjer so spale opearske delavke. Ker se mu to ni posrečilo, je razgrajal okrog barake in je razbil pet šip na oknih. Oba storilca sta Hrčata. Ker sta bila na sumu, da se ogneta sodnemu postopanju, ju je orožništvo aretiralo in izročilo sodišču v Ilirski Bistrici.

Vlom. Dne 16. t. m. ponoči je doslej neznan tat vlomil v pivnico gostilničarja Ivana Sergeleca v Begunjah na Gorenjskem. Tat je vlomil v neko miznico in je ukradel iz nje 65 K gotovega denarja; poleg tega je ukradel en nahrbtnik in eno zeleno žensko pelerino. Kakor se splošno sodi, se je tat skril v hiši, predno so zaklenili večna vrata. Po izvršeni tatvini je storilec zapustil hišo, vzel je seboj ključ od kleti in je obiskal tudi vinski klet. Tam je izpil nekaj vina, poskušal je tudi mimeralno vodo, in je slednjič vzel na pot še štiri steklenice piva.

Vlom in tatvina. Dne 26. t. m. je bilo za odsotnosti domačih ljudi vlomljeno v hišo posestnika Ivana Novaka v Senici pri Medvodah. Tat je odnesel iz omare za obleko črno moško obleko, črn klobuk, srebrno žensko uro s pozlačenim robom in težko verižico, na kateri je bil tolar kot priveseček.

Truplo so našli. Dne 25. t. m. so našli na nekem travniku v Javorniku neko moško truplo. V mrtvecu so spoznali ljudje 33letnega, v Koki rojenega drvarja Mihaela Gorjanca.

Tatvina dragocenosti. Preteklo soboto zjutraj so neznan storilec za odsotnosti domačih ljudi vlomili v hišo posestnika Antona Dolinskega v Podmolniku, občina Dobrunje. Iz neke miznice so ukradli štiri zlate prstane z rdečimi in modrimi kameni, zlat prstan z enim in neki drug prstan z dvema smerca, zlat poročni prstan, srebrno žensko uro z navadnim pokrovom in s cvetličnim vencem na kazalniku, pozlačeno dolgo verižico, zlato brožo s tremi vtisnjenimi srebrnimi cvetlicami. Na sumu tatvine sta dva možka, ki sta ono dopoldne hodila okrog v Podmolniku. Prvi je kakih petdeset let star, srednje velik in je imel na sebi črnosivno suknjo; drugi je bil nekaj let mlajši, srednje velik in je nosil rjavo, že precej oguljeno obleko.

Sveti Birokrajci v Franciji. Prav čudni patron je sv. Birokraus, svetnik je, brez katerega ni nobena država, pa če bi bila tudi republika; tako ga ima tudi Francija. Pred nedavnim časom je pristaniška uprava potrebovala par jeklenih nožev, katerih ročaj je moral biti lesen. Napravila se je slika takšnih dveh nožev, tako, da je bila zmota izključena. Vsak nakup se mora zgoditi uradnim putem, tako pravi paragraf. Zato je ono proglasitev o nakupu podpiral inženir admiral, ravnatelj uprave, računski kontrolor in še nekoliko manjših zverin. Pol drugi mesec je trajalo predno je predloz za nakup prešel vse instance in noži so se naposled nabavili. Samo 25 častnikov in uradnikov je moralo si prizadevati, da se je nakup izvršil, nakup dveh predmetov, ki sta stala le nekaj vinarjev.

Čuden dogodek pri pogrebu. V preteklih dneh se je vršil pogreb 73letne prevzitarice Ane Telecke iz Oldriša pri Polički na Češkem na pokopališču v Borovi. Ko se je sprevod pomikal proti pokopališču, ga je srečal neki kačjar iz tamošnjega kraja, ki je vozil domov s kravo. Nenadoma pa se je krava splašila, planila je med pogrebe, nataknila je krsto na roge in jo je vrgla na travnik poleg ceste. Truplo je seve-

da pri tem padlo iz krste. Ljudje so se vsi prestrašeni razklopili in dolgo časa je trajalo, predno se je pogreb nadaljeval.

Smrtna nesreča vsled splošnih konj. Kakor se iz Zatec poročila, je šel preteklo nedeljo kočijaž bogatega trgovca Jožefa Pušnerja z vozom iz Čerkovca domov v Ljubljano. Med vožnjo je nenadoma stekel čez cesto zajec. Tega so se konji tako preplašili, da so začeli v največji naglici dirjati po cesti. Voz je zadel ob neki brzopleten drog. V tem trenutku se je voz zvrnil. Neki mož, ki je delal na bližnjem polju je prihitel na mesto nesreče. Tam je našel kočijaža mrtvega na tleh z razbito glavo.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Nekaj iz zgodovine dote. Dota! Kako krasno, zvonko ime. Človeku se zdi, ako ga spregovori, kakor da bi slišal žvenket zlatih denarcev, šuštenje bankovcev in vrednostnih papirjev. Dota je za moža neizrečeno važna stvar, dota je socialni problem višjih družabnih vrst. Koliko mož zida svojo eksistenco na doto žene! Dota ima čarovniško moč. Prevare, ki jih je povzročila, so nepregledne. O doti se lahko piše z najraznovrstnejših stališč. Dota je družaben običaj, ki sega v davnino, davno preteklost. O zgodovini dote je pisala ruska feministka Sebinova. Ta popisuje v časopisu »Kavkaz«, kakšna je bila dota v raznih dobah. Kdor je z današnjimi dotami nezadovoljen, naj se potolaži; pred stoletji sploh ni bilo dote. Okrog leta 900 po Kristu je dobil neki francoski plemenitaš za doto dva konja, medvedji kožuh in štiri lovske pse. To ni veliko, kaj ne da ne? In tako doto je dobil plemenitaš! Do štirinajstega stoletja se je izplačevala »živa« doto. Plemenitašem so se dajali za doto uporniki, v križarskih vojskah sužnji. Tasti pa so bili kar svet stoji vedno enaki; vsak je hotel in hoče kolikor toliko svojega zeta opehariti. Zemljišča niso imela pred davnimi časi, kakor se zdi — velike cene. Neki grof na Porenškem — živel je seveda v srednjem veku — je dal eni izmed svojih hčera 5000 oravov zemljišča in drugi dvajset upornikov. S tega se spozna, da so bila takrat zemljišča presneto slabo cenjena, ako se vzame, da sta bili dve doti za iste cene. Za časa španskega kolonialnega procvita so dajali španski graudi hčeram ogromne ploskve ameriške zemlje za doto. Seveda je bilo večkrat težko fako doto pravno vzeti v posest. Dota v gotovem denarju se je pojavila šele na koncu trinajstega stoletja. Vojvoda monmorenski, slavni francoski plemenitaš je dobil za doto od nekega avstrijskega grofa, katerega hčer je vzel, 320 frankov! Dota 500 frankov se je pri evropski šlahi tedaj smatrala za precej primerno. Kmalu nato pa so se zahteve dote dvignile in to tako občutno. V začetku šestnajstega stoletja so že obrtniki zahtevali sto do sto petdeset frankov dote. Pozneje se je doto pri meščanstvu ravnala po predpisih; postavile so se meje dote, do katerih se je smel meščan potegati. Pri raznih obitih so bile razne dote: za krojača je zadostovalo 1000 do 1500 frankov letno, ako je hotela deklica peka, je morala imeti 3000 do 4000 frankov, častnik ali sodnik se ni ženil pod 7000 do 20.000 franki. Na koncu šestnajstega stoletja je bila doto 420.000 velika senzacija. Nemci so bili v vprašanju dote skromnejši od Francozov — toda skrbeli so, da so se dote resnično izplačale. Norimberški peki so se zadovoljili s 500 goldinarji dote. Veliki gospodje so bili avgvburški zlatarji — ti so zahtevali najmanj 8000 goldinarjev. Za časa francoskih Ludovikov se je cena dote znatno povečala. Bogate meščanske hčerke so dobivale 30.000 do 200.000 frankov dote. In kaj šele doto šlahtel Regent je dal svoji vnukinji princezinji valoaški pet milijonov frankov dote. Vojvoda rišelski je priženil s svojimi tremi ženami dvanaest milijonov frankov! Na Angleskem se pojavljajo visoke dote šele v devetnajstem stoletju. Rekord v dotah pa ima Amerika. Gospodična Astonova je imela leta 1878 samo 9 milijonov, njena hči Lilijana pa je že dobila leta 1900 dvajset milijonov dote! Največjo doto je imela v letu 1912 Berta Oreenova: dobila je 220 milijonov dote! Na Ruskem ni navada, da bi se izplačevalo hčeram velike dote. Nasprotno temu pa so dote velikih knezov in plemenitašinj velikanske. Zanimivo doto je dal svoji hčeri žurnalst Suvarin: dal ji je do smrtno doto — eno inersatno stran svojega dnevnika. In to je ogromna doto. Edison je dal svoji hčerki eno izmed iznajdb, ki nese letno 10.000 dolarjev. Originalno doto je dal svojemu zetu zdravniku neki pariški zdravnik. Prepustil mu je nekega »masnega« pacienta in zet je bil baše silno zadovoljen s tem.

Ljubljana.

— **Tabelarna razvrstitev referatov pri mestnem magistratu v Ljubljani.** Včeraj smo prinesli kratko poročilo o izpremembah o referatih na magistratu ter omenili le troje uradov, a še te nepopolno. Ker pa se tičejo izpremembe skoraj vseh uradov in je važno, da jih občinstvo zve, naj navedemo vse: Mag. svetnik dr. Milutin Zarnik, županov pisarniški namestnik, aprobacija spisov, bolnišnice, hiralnice in ustanove, zakonske in interkonfessionalne stvari, podelitev meščanstva, mobilizacija. — Mag. svetnik Janko Bleiweis vitez Trsteniški, predsedstvene zadeve, personalije, zadeve odsekov občinskega sveta, volitve v obč. svet, deželni in državni zbor. — Magistratni svetnik Ivan Lauter in koncipist dr. Janko Berce: Obrtni referat, zadružništvo, zavarovanje proti nezgodam in bolniško zavarovanje. — Mag. svetnik Evgen Lah vse šolske stvari (neizpremenjeno). — Mestni zdravstveni svetnik dr. Otmar Krajec: zdravstvo (neizpremenjeno). — Stavbni svetnik Jan Duffe, nadkomisar inženir Mat. Prelovšek in arhitekt Ciril Koch: stavbne mestne in javne zadeve. — Mestni nadkomisar Albin Semen in mag. komisar Fr. Švigelj: mestni ekonomat in potresna posojila. — Mag. komisar Fran Govekar vse ubogih, domovinstva in državljanstva se tičejočih stvari. — Mag. komisar Fr. Jančigaj: pokojninsko zavarovanje, vojaška taksa, nastanitev in podpora. — Mag. pristav Anton Gutnik: mestni popisovalni urad. Vse ostalo je ostalo neizpremenjeno. Mestni knjigovodja Fr. Trdina: knjigovodstvo, mestni blagajnik Veljčan Fink: blagajna, ravnatelj mestne elektrarne Alojzij Ciuha: vodovod in elektrarna, tržni nadzornik Adolf Ribnikar: tržno nadzorstvo, mag. oficij Drag. Šebenik: ekspedit, nastanitev vojakov in vojaška priprava, mag. pristav Jernej Boltar: registratura, mestni arhivar Oton Zupančič: arhiv in knjižnica, mag. asistent Al. Vrhovec, vlozini zapisnik. Vse policijske zadeve oskrbuje mag. koncipist Vladimir Breskvar; prestopki poljskega in gozdnega zakona, tržnega reda, zakon o kužnih boleznih in sanitetnih odredbah, Mag. tajnik dr. Janko Rupnik ima stavbni referat, vodopravne zadeve in stanovanjsko oskrbo, mag. pristav Fran Barle v Mestnem domu pa vojaške zadeve, Uradni deloma na magistratu deloma v Mestnem domu, deloma pa v Schreyjevi hiši v Stritarjevi ulici, kar je za stranke skrajno nerodno.

— **Gospodična Kamila Theimer** se je včeraj obrnila tudi na nas. Gospodična Theimer izjavlja, da bo boj nadaljevala. Sedaj pride na vrsto klerikalni boj proti naprednemu učitelstvu in gospodarstvu v zadružništvu. Pravi, da ne bo mir, dokler ne bo boj izbojevan. Mi jo bom v tem boju seveda podpirali.

— **Kaj bo letos s slov. umetniško razstavo?** Koncem marca letošnjega leta pričobi so prireditelji slov. umetn. razstave v Jakopičevem paviljonu v slov. časopisih poziv umetnikom, da priprave svoje za razstavo namenjene umotvore do 15., umotvore same po pošljejo najkasneje do 21. aprila. Majnik se bliža svojemu koncu in kakor čujemo, nakopičilo se je že precejšnje število umotvorov v paviljonu, toda z otvoritvijo razstave še vedno ni nič.

— **Gospodje prireditelji najbrže čakajo »pasjih dni«,** ko bo vse, kar le količaj more, zapustilo z dijaštvom vred mestno zidovje ter se razšlo po letoviščih, ter tako dalo našim umetnikom vsaj zopet povod godrnjati nad brezbriznostjo slovenske inteligence do domače umetnosti, umetniškim kritikom pa pomolovati umetnike — trpine. — Gospodje umetniki! Čemu toliko konferiranja po kavarnah? Tu vendar ne gre za balkanski mir in počasnost londonskih konferenc tu ni na mestu. Agilnosti bo treba, gospodje; nekoliko več agilnosti, ako hočete vzbuditi v občinstvu več zanimanja, kar bi bilo seveda v našem lastnem interesu. V največji vročini, ko se kipurju Zajcu, ki ustvarja v Jakopičevem paviljonu, izpreminjajo kar pod roko njegovi ilovnati umotvori v dobro žgano »terra cotta«; tedaj gospodje, ne smete pričakovati posebnega navala obiskovalcev in — kupcev. Kdor ima kaj pod palcem, beži pač raie v hlad in v tem hladu ni čuda, da se mu ohladi tudi lubezen do naše umetnosti.

— **Vprašanje Kino-Metropola.** Za nekaj časa se bo naselil Kino-Metropol v areni Nar. doma. Potem dobi zelo primeren prostor, ki je že izbran in bo v vsakem oziru najmojnejše podjetje te vrste. S tem v zvezi so še drugi načrti — ki so pa za zdaj še tajni.

— **Kakor slišimo,** je včeraj nekdo zopet daroval 20 kron za »Dramatično društvo«, kot odgovor na

klerikalni napad. Mislimo, da bi se s požrtvovalnostjo in z združenimi močmi dalo tudi pri nas marsikaj doseči, da ne bi bili v vsem od klerikalne milosti odvisni.

— **Popravek.** Občni zbor »Dram. društva« se ne bo vršil v »Nar. Domu«, kakor je bilo naznanjeno, ampak v mestni posvetovalnici v soboto ob 8. zvečer. Na dnevnem redu je poročilo odbora in — vprašanje prih. sezone. Vabljeni so vsi. Slov. gledališče je skupna zadeva cele Ljubljane.

— **V tajni seji občinskega sveta** je bilo dovoljeno prenesti gostilniške koncesije Josipini Bilini na Poljanski cesti šte. 53, Iv. Ogorelec na Rinski cesti v isto hišo z vhodom v Igriško ulico, Mariji Kavčič na Tržaško ulico 19, odobri se, da odstopi Mihael Weis Mariji Soklič svojo gostilniško koncesijo Pred konjušnico.

— **Razmere glede prenočišč v Ljubljani.** Glede hotelov je dandanes Ljubljana dovolj preskrbljena in kdor ima dovolj denarja — ta si lahko počije v dobri postelji. Slabo pa je preskrbljeno za ubožne potnike, ki nimajo toliko denarja, da bi si privoščili sobo v hotelu. Na našem južnem kolodvoru se za potnike, ki morajo čakati na vlak, nič ne zmenijo. Zapode jih ven in kolodvor zapro. Taki potniki polegajo po dnevi okoli kolodvora — po noči pa so odkazani na klopi, ako jim je vsaj tam dovoljeno prespati. O tem smo dobili sledeče poročilo: Včeraj sem šel okoli polnoči proti kolodvoru in sem dohitel šest hrvaških delavcev, ki so iskali prenočišča. Za hotel niso imeli denarja, drugega prenočišča niso mogli dobiti. Šel sem z njimi k »Staremu Tišlerju«. Tam je bilo že zaprto. Potrkal sem in sem prošil, naj sprejmejo delavce pod streho — saj bi bili radi plačali za navadno posteljo. Toda reklo se nam je, da je gostilna zaprta, da je policijska ura in da ne smejo odpreti. Vse klicanje ni nič pomagalo. — Seveda ko bi bili bogati gospodje, bi samo pritisnili na zvonec v hotelu in bi se odprlo — za reveža pa ni prenočišča. Odpeljal sem jih s seboj, kjer so spali po tleh. Pomislimo, da se to zgodi po zimi, ali v slabem vremenu. Kam naj gre tujec, revež, delavec? V tem oziru bi se moralo že davno kaj ukreniti deloma na našem juž. kolodvoru — deloma pa v gostilnah, ki so takim potnikom namenjene?

— **Razpisana ustanova.** Oddati je Karoline Urbasove ustanovo za uradniške in častniške hčere v letnem znesku 255 K 87 v. Več je razvideti iz razglašila, ki je nabit na mestnem magistratu.

— **Za slovensko umetnost.** 1. julija se vrši nepreklicno žrebanje umetniške loterije. Loterijski odbor ima na razpolago še nekaj tisoč srečk. Naj bi Slovenci in Slovenke pokazali vsaj v zadnjem hipu, da imajo smisel za slovensko domačo umetnost ter naj bi kupili še ostale srečke. Rodoljubi in rodoljubkinje, žrtvujte vsak še po 1 K za našo umetnost.

— **V nedeljo na Škofjico.** V nedeljo se vrši na Škofjici velika veselica domačega gasilnega društva, ki je dobilo novo brizgalno. Zelo primeren izlet. Poskrbljeno je za dobro zabavo.

— **Ljubljanski »Sokol«** priredi v nedeljo, dne 1. junija pešizlet v kroju v ljubljansko okolico i. s.: Ljubljana-Vič - Bokavce - Stranska vas čez Prevalnik v Podutik, kjer bo kratek odmor; od tu se vrne čez Koseze - Šiško v Ljubljano. Ker vodi ta nepredolga in nenaporna pešpot ves čas po bujnopestrih travnikih, gajih in gozdičkih, pričakujemo mnogo-brojne udeležbe tudi iz vrst starejših bratov. Zbirališče točno ob 1 in pol popoldne v telovadnici »Narodnega doma«. Samo oblačno nebo naj nikogar ne plaši!

— **V prid društvu za zgradbo telovadnice Sokolu I.** se vrši v soboto 31. t. m. na vrtu br. Počivalniška koncertni večer društvenega orkestra. Vsopnina 30 v. — Br. člane ter članice prosimo, da opozorijo in povabijo sokolstvu naklonjeno občinstvo na to prireditve. Sokol I. je prebil zmagovito kritične čase, nje-govo delo raste in se razteza na vse sloje — za stalnost dela more jamčiti v bodoče le in edino lastna zgradba.

— **Umrli so v Ljubljani:** Jakob Kokalj, kajzar, 68 let. — Neža Željko, žena užitarja, 60 let. — Josip Planinšek, čimnar, 42 let.

— **Smrtonen padec.** V Vodmatu je padla dve leti stara delavčeva hči Marija Žagar po stop-nich v klet ter pri tem dobila smrtonen padec poškodbe.

— **Pes popadel** je v sredo na Sv. Petra cesti krojaškega valenca Jožefa Tavčarja ter ga na levi nogi tako poškodoval, da so ga morali na zahtevo mojstra odpeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Aretacije.** V sredo je policija aretirala znano malopridnico Štur-movo, ker je na sumu, da je nekemu

moškemu ukradla 10 K denarja. — Na južnem kolodvoru so bili aretirani štirje Hrvatje, ker so brez mnenja dovoljenja hoteli se izseliti v Ameriko. Vse so oddali sodišču.

— **Cirkus Schmidt** je včeraj predstavil s prvo predstavo. Bil je nabito poln ima mnogo zanimivega. Predstava je trajala nad dve uri več jutri.

— **Večerni brzkovlak** ob pol 7. je včeraj prevozil pri prelazu za Kolizejem nekoga psa.

— **Občni zbor N. S. Z.** se vrši v nedeljo dne 1. junija ob pol 10. uri dop. v restavraciji Narodnega doma. Prosimo vse one, ki se zanimajo za to važno narodno organizacijo, kakor tudi vse člane N. S. Z., da se občenega zbora točno in polnoštevilno udeležijo.

— **Odbornike N. S. Z.** prosimo, da se udeležijo kratke odborove seje, ki se vrši ob 9. uri dop, pred občnim zborom. Navzočnost vseh odbornikov nujno potrebna.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes otvoritve vrta. Predstave se prične na vrtu že ob 7. uri, toraj še pri bel-em dnevu, kar je mogoče po posebni konstrukciji odra in projekcij, stene. Vsak petek se bodo kazale drame samo Nordiskfilm družbe in Ec-lair tednik. Danes se kaže drama »Njegova najtežja vloga«. Jutri »Pa-dec Skadra«, eden najboljši vseh dosedaj kazanih vojni filmov.

Ljubljanski občinski svet.

(Konec.)

IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve.

Potrebščine znašajo 156.739 K, pokritje 9700 K. Specialna debata. K besedi se prikladi občinski svetovalec Hudovernik: Magistratu se naroča, da študira, kje bi se lahko napravila še ena ljudska kopel; občinski svetnik Štefe predlaga, naj se prepusti odločitev o podelitvi podpor občinskemu svetu, ne magistratu. Občinski svetovalec Kristan meni, naj obč. svetovalec Hudovernik spremeni svoj predlog v toliko, da naj se ne naroči magistratu študiranje za ustanovitev le ene nove ljudske kopelji, ampak sploh potrebo ljudskih kopelji v Ljubljani. Pridružuje se predlogu obč. svetovaleca Štefe, naj odločuje o podporah ves občinski svet. — Občinski svetovalec Hudovernik izpremeni svoj predlog v smislu Kristanovega predloga. IV. poglavje sprejme občinski svet brez izprememb.

V. Šolstvo, znanost in umetnost.

Potrebščine znašajo 187.584 K, pokritje 47.969 K, primanjkljaj krou 139.615. Specialna razprava. K besedi se prikladi občinski svetovalec Staudacher, ki predlaga, da bi se tudi obema nemškima ljudskima šolama dovolila dotacija za knjižnico a 25 K in za risalne potrebščine 50 K. Obč. sv. Pustoslemšek predlaga resolucijo, po kateri se mestni magistrat pozivlja, da izposluje na ljubljanski realki, za katero prispeva vsako leto tolike svote, vstanovitev slovenskih paralek. Občinski svetovalec Pammer predlaga, naj se izreče občinski svet za delitev slovenske in nemške realke. Občinski svetovalec Štefe predlaga resolucijo za ustanovitev zob. klinike za ljudsko-šolske učence. Občinski svetovalec Kristan predlaga resolucijo; da se magistratu naroča, da preštudira vprašanje brezplačnega zajtrka in zdravniške pomoči za šolske otroke. Pravi, da se strinja glede realke s predlogom občinskega svetovaleca Pustoslemška.

Poročevalec Milohnja izjavlja, da bi sprejete predloga obč. svet, Staudacharja povišalo potrebščine te postavke za 150 K, kar pač ni veliko. Glede resolucije obč. svet, Kristana pravi, da se ji prav rad pridružuje. Župan dr. Tavčar pravi, da je Kristanovo očitjanje, da se postopa s predlogi strankarsko, nepravilno in pretirano. Opozicija je imela prilo-ka, da bi na sejah finančnega odseka stavila predloge. Bojim se izdatkov, zato sem za odklonitev vaših predlogov, ki bi obremenjevali proračun. Pri glasovanju je bil sprejet predlog obč. svet, Staudacherja in resoluciji obč. svet, Kristana in Štefe. Glede na realko se glasuje o Pustoslemškovem in Pammerjevem predlogu. Odkloni se Pammerjev predlog in sprejme Pustoslemškov. Tudi postavko sprejme večina v celoti.

VI. Vojaška nastanitev.

Potrebščine 2428 K, pokritje 3790 K. To poglavje se sprejme brez debate in sprememb.

VII. Raznoterosti.

Potrebščine 7260 K, pokritje 620 kron. Tudi to poglavje se sprejme brez debate in sprememb.

VIII. Izredne potrebščine.

Potrebščine 464.235 K, pokritje 150.000 K, primanjkljaj 314.235 K. K specialni debati se oglasi občinski svetovalec Štefe: Določi naj se posebna komisija za nakup umetnin, umetnine naj se dajo v poseben prostor, kjer bodo ljudem dostopne. Stavi dalje resolucijo glede ureditve ceste in drevoreda k Sv. Križu. Občinski svetnik Reissner predlaga, da naj se občinski svet izreče za to, da kakor hitro se doseže ugodno rešitev pri upravnem sodišču glede po mestnem svetu dovoljene podpore 6000 K ljubljanskemu ljudsko-šolskemu učitelstvu, da je dobiti za to podporo izredno pokritje.

Občinski svetovalec Röhli poudarja potrebo, urediti zadevo glede pridobivanja ledu, posebno da se stopi v dogovor z okoljani. — Pri glasovanju je bil proračun te skupine sprejet. — Sprejete so bile nato resolucije občinskega svet, Štefe, glede komisije za umetnine in ureditve primernih prostorov za shrambo umetnih slik in glede ureditve ceste k Sv. Križu, resolucija občinskega svetnika Reissnerja glede podpore mestnemu ljudsko-šolskemu učitelstvu, občin. svetnika Röhlija glede ledu in resolucija finančnega odseka glede znižanja cen občinskega sveta.

Sprejet je bil nato tudi glavni pregled vseh potrebščin in kritja, ki jih izkazujejo že omenjeni proračuni posameznih skupin, naka je bil sprejet proračun tudi v tretjem branju. — Župan dr. Ivan Tavčar se je zahvalil občinskemu svetu za primerno razpravo, zahvalil se je poročevalcu g. Milohnji, kar je bilo z odobravanjem sprejeto, in zaključil sejo.

Trst.

ITALIJANSKI NACIJONALCI PROGLASILI PROTI SLOVENSKIM DELAVCEM ŠTRAJK.

Trst, 29. maja. Ker je paroplovna družba »Dalmacija« sprejela na delo slovenske delavce so proglasili Italijani, ki so združeni v italijanski nacionalni delavski organizaciji, splošen štrajk pomorskih delavcev, ki se je pričel danes jutri. S štrajkom hočejo doseči, da bi »Dalmacija« slovenske delavce odpuстила in sprejela italijanske. Ali to ni višek predrznosti? Ob morju so bili zaposleni do danes sami Italijani, pritepenci iz Italije, dočim je v Trstu ogromno število brezposelnega slovenskega delavstva, in sedaj, ko je sprejela »Dalmacija« nekaj slovenskih delavcev, so regnikoli tako pokoncu, da je prislilena braniti slovenske delavce policija. Italijani tako strašno sovražijo Slovence, da jim niti kruha ne privoščijo. Človek, ki o tem razmišlja, bi našo vlado, ki se vkljub tem skandaloznim razmeram ne zgane, kar proklel. Ko pišem te vrstice, traja štrajk dalje. V dobrobit regnikolom je interveniral župan, a njegove intervencije so ostale do sedaj brezuspešne. Koliko časa da bo štrajk trajal, se še ne ve. Vse pa kaže, da je ta štrajk samo nekakšen volilni manevar, pri katerem ima italijanska liberalna stranka vmes in ga hoče v svojo korist izrabljati. Pokazati hoče sedaj pred volitvami, kako da skrbi za italijanske delavce. Temu je najboljši dokaz dr. Cimadori, ki je kot italijanski liberal, poleg tega da je tajnik zveze delodajalcev, tudi predsednik italijanske o nacionalne delavske organizacije pomorskih delavcev. Štrajk vodijo torej italijanski liberalci. Današnji »Piccolo« pravi, da nameravajo slovenski delavci izpodrinuti italijanske. Vprašamo, kdo ima več pravice na tukajšnjih tleh, Slovenci ali regnikoli? Po mnenju naše vlade bržkone italijanski podaniki, kajti njej je ljubši zadnji Albanec, nego pa Slovenec. Pripominjamo, da so le usmiljenja vredni tisti slovenski delavci, ki so tako zateleba-ni, da nastop italijanskih nacionalcev in vlade proti slovenskim delavcem — odobravajo. Hvala bogu, da je takih zatelebanev majhno število, ki se rekrutira iz socialnih demokratov. Za danes toliko. O izidu tega »generalmega štrajka« — kakor ga Italijani imenujejo — poročamo.

»Zarja« se hvall, češ, tudi dva slovenska kandidata bosta kandidirala. Zadovoljna je, da je italijanska socialna demokracija bratski »jugoslovanski« dovolila, da tudi ona lahko postavi dva cela kandidata. No, »Zarja«, ni se ti treba toliko hvalliti in veseliti, kajti italijanski socialni demokratje so toliko pametni, da Slovincem dovolijo kandidirati samo tam, kjer vedo, da je njihova zmaga izključena, forel samo za reklamo. »Zarja« pravi med drugim tudi sledeče: »Ako bodo tržaški Slovenci pametni, bodo bolj ujezili italijanske nacionalce s tem, da bodo poslali tudi

Iva slovenska socialna demokratska v občinski zastop. Kaj si ti ljudje vendar demitšljujejo! Za nas Slovence takšni socialni demokracije, kakršni so voditelji trž. »jugoslovanske«, niso mnogo več vredni, nego pa italijanski nacionalci. Saj so tem škandaleznim razmeram, ki jih povzročajo v narodnem oziru trž. internacionala, največ krivi slovenski socialni demokracije, ki se ne upajo postaviti na noge. Če bi Puecher ukazal, da morajo biti vsi slovenski delavci v Trstu postavljeni na cesto in nadomeščeni z regnikoli, bi mu slovenski socialno-demokratski voditelji v Trstu pritrjevali in bi ga hvalili. Če bi Puecher imel to moč, da bi lahko pustil sežgati vse Ciril - Metodeve šole in jih nadomestiti s šolami »Lege«, bi pckleknil voditelji slovenske socialne demokracije v Trstu pred nje na tla in bi mu poljubili prah na čevljih. Zakaj? Zato, ker je Puecher njihov gospodar. Voditelji slovenske socialne demokracije v Trstu so, kakor smo že poročali, nastavljeni v okrajni bolniški blagajni, kjer je Puecher ravnatelj. Če se postavijo proti njegovi politiki, se jim lahko pripeti, da sfrčijo iz okrajne bolniške blagajne na cesto, pod milo nebo. Da se to ne zgodi, treba Puecherja častiti, povzdigovati do neba. — Da navedeno odgovarja resnici, priča dejstvo, da v okrajni bolniški blagajni, kjer so voditelji slovenske socialne demokracije uslužbeni, nimajo niti slovenskih tiskovin, niti slovenskih napisov. S Slovenci postopajo v okrajni bolniški blagajni kakor s tujci, slovensko z njimi ne marajo govoriti; bolne pošiljajo na delo. Če torej voditelji »jugoslovanske socialne demokracije« niso v stanu odpraviti niti teh vnebovpijočih razmer, se moramo res vprašati, s kako pravico agitirajo med slovenskim ljudstvom za socialno demokracijo. Naj agitirajo za njo med tistimi, za katere delajo, med Italijani, ne pa med Slovenci. Ko bodo prišli ti voditelji »jugoslovanske« pred slovensko ljudstvo, naj jim isto pove v obraz, da med Slovenci nimajo ničesar iskati. Proč z našimi sovražniki! V boj proti njim do skrajnosti!

Zgodba o dolgoprstnem Petru.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)
(Konec.)

Te so bile tako lepe in tako vabljive, da se je Petru zazdelo, da ne bi bilo prav nič napak, ko bi jih malo potipal. Komaj pa se Peter dotakne klobas, jih je dvajset izmed njih skočilo v njegovo roko. In vseh dvajset lepih krvavih klobas se je brilepilo na Petrovi roki. »Usojeno je tako!« je pomislil Peter in je zapustil Klemenovo hišo. Tako se je zgodilo, da je romal Peter po svetu s krvavimi klobasami in krvave klobase s Petrom.

»Kaj bi zdaj s temi klobasami?« je vprašal Peter samega sebe. »Kaj, bi s klobasami?« se je vprašal drugič. »Pojedel jih bom!« je sklenil in pokimal z glavo. Ampak klobase so bile surove. Kaj sedaj? I no, klobase se morajo speči. Tako je. »Pa kje naj jih spečem?« se je vprašal Peter. Komaj pa se je vprašal, že je bil odgovor tu. »V gozdu.« Kakor je Peter sklenil, tako je tudi storil. V gozdu je pekli klobase. Pa pojedel jih je seveda tudi. Prav teknilo so mu.

Tako je potoval Peter Klemen z dolgimi in smolnatimi prsti po svetu. Kamor je prišel, povsod mu je bilo kaj všeč in vsako stvar, ki mu je ugajala, je moral potipati. Ker pa je imel Peter smolnate prste, se ga je dotaknila vsaka stvar, pa tudi prijala, pa naj si bo to klobasa ali pleten koš, denar ali krompir, srajca ali jajca, suhe češnje ali kravji zvonec, ocvirki ali sladkor, suhe hruške ali kokoši, riže ali prekajeno meso, sveča ali lonec, svinjska krača ali vžgalice, hrva ali mleko, slivovka ali orehi.

Tako je hodil srečni Peter po svetu. Najrajši pa je bil v domači vasi. Vendar sreča je opoteča, pravi star pregovor. To srečo so začeli zavidati Petru orožniki, veliki nevoščljivci. Niso mu pustili, da bi se ga prijemale dobre stvari. Ti zlobneži so ga celo pricefrali v Ljubljano, češ, da je Peter Klemen tat iz navade. Njih hudobni jeziki so izblebetali, da ni nobena hiša v Predjani in v okolici varna pred njegovimi dolgimi prsti. Dokazali so, da je ukradel Peter raznim posestnikom v Predjani na Notranjskem različne stvari in to skoro vsak teden. Izvedelo se je, da so se Petrovih prstov prijele najrazličnejše stvari v škodo tamošnjih vaščanov in da je Peter Klemen strah one vasi in nje okolice.

In tako je priromal Peter v Ljubljano v zapor.

Včeraj pa je sedel na zatožni klopi pred tupašnim porotnim sodi-

ščem. Sam bog vedi, kako se je to zgodilo, ampak v črnih bukvah pri sodišču je bilo tako zapisano, da je bil Peter Klemen že enajstkrat kaznovan zaradi tatvine in da se še ni popobiljšal. Obtožen je bil sedaj okrog dvajsetih tatvin, katere je izvršil v Predjani in nje okolici. Na dan je tudi prišlo, da je Peter vlačugar in postopač, da sveti po raznih hlevih, kjer je listje, z vžgalicami, katere meče potem malomarno proč v listje ne meneč se za nevarnost ognja. Vse te lepe stvari je sodišče včeraj predbacivalo ubogemu Petru Klemenu.

Porotnikom je stavilo sodišče štiri vprašanja: 1. glede izvršenih tatvin, 2. glede tatvine iz navade, 3. glede vlačugarstva in 4. glede tega, ali je Peter Klemen sprevidel nevarnost ognja. Porotniki so stavljena vprašanja soglasno potrdili, nakar je sodišče Petra Klemena obsodilo na pet let težke ječe. Po prestani kazni pa bodo Petru umivali smolo iz njegovih dolgih prstov v prisilni delavnici. V kazen se Petru všteje preiskovalni zapor od 13. februarja t. l. do včerajšnjega dne. — Predsednik sodnega senata: dvor. svetnik Pajk; votanta: nadsvetnik dr. Presker in svetnik Potrat; državni pravdnik: dr. Pajnič; obtoženčev zagovornik: dr. Tomišek.

Nenavaden konec nenavadnega slučaja.

Izpred novomeške porote.

V torek, 27. maja se je novomeško poroto odigral čuden slučaj, ki je bil že enkrat pred poroto. Slučaj datira še v letu 1911 nazaj. Na večer sejma v Krškem, dne 23. oktobra je v Hočevarjev hlev prišel mlinar iz krške okolice, France Plut. Ker je bil vinjen in truden, je želel čez noč tam v hlevu prenočiti. S tem pa ni bil zadovoljen starejši hlapec Rok Butola, ki je bil tistega dne tudi vinjen. Po medsebojnem prepiru obeh dobrovoljčkov, je Butola Pluta spravil iz hleva. Šel je za njim in ga sredi dvorišča naskočil, pobil ga na tla, ga s pestjo tolkel po glavi, z obutimi nogami pa suval v zadnjico. Potem pa ga je prijel in po dvorišču vlekel skozi vrata na cesto. Tu ga je dobil neki človek, ki je aviziral stražnika, ta pa zopet orožnike, ki so ukrenili, da se je do onemoglosti poškodovani prepejal v mestno bolnišnico. Zdravniki so takrat konstatirali, le lahko telesno poškodbo in Butola je bil obsojen le na 48 ur zapora in na 20 K za bolečine.

Do tu je slučaj čisto preprost. Ali sedaj se je nekaj drugega zgodilo. Pluta je začela leva noga huje boleti; mogel je le s pomočjo dveh palic hoditi; noga od kolka doli se mu je začela vidoma sušiti. Čez več mesecev je zopet prišel v bolnišnico, a noga ni bila za to nič boljša. Ker je nasprotno postajala še slabjša, je to spremembo ovadil sodišču. To je spoznalo, da je iz prvotne lahke telesne poškodbe nastala težka poškodba s trajnim hiranjem in pohabljenjem. Mož je postal res za vsako delo nezmožen. Razveljavila se je prva obsodba in Butola je prišel že februarja 1913 pred novomeško poroto. Tu je pa obtoženi obravnava zavlekla. Glavno pričjo Ano Plevanič ki je takrat tudi pri dr. Kočvarju služila in ki je videla prizor na dvorišču, je obtoženec skušal ovreči z obdolžitvijo, da ta priča ne more pošteno pričati, ker je nanj hudo jezna. In sicer zato, ker jo je on nekoč oskrbniku ovadil, da je krompir kradla in je bila zato odslovljena iz službe. Tudi da se je nasproti neki ženski izrazila, da če bo treba pričati, bo že gledala, da ga bo notri potlačila. Sodišče se je na ta zagovor v toliko oziralo, da je obravnava res preložilo na to zasedanje.

Pri novi razpravi se obtoženec zagovarja kakor prvič, namreč, da se Pluta ni dotaknil, pač pa da se je Plut iz hleva gredoč sam spodtaknil v jamo, padel na kolena in ga je on le dvignil in mu pomagal do vrat na cesto. Tam pa je Plut najbrže sam padel po stopnjicah doli od dvorišnih vrat. Temu zagovoru nasproti je izpovedba Pluta, ki je v bistvu popolnoma podprta s pričevanjem služkinje Plevanič, ki je ta prizor videla, in koje pričevanje je tembolj verjetno, ker je preiskava glede obdolžitve, da se priča skuša nad Butolom maščevati, dognala, da je vse laž, kar jo je Butola obdolžil. Priča Plevanič izrečno potrdi, da je videla, kako je Butola Pluta na dvorišču suval in ga potem zavlekel na cesto. Sodna izvedenca dr. Vavpotič in dr. Strašek sta po natančni preiskavi dognala, da je leva noga v raznih obsegih za več centimetrov krajša, oziroma bolj osušena kot zdrava desna in da je to trajno vedno hujše hiranje v vzročni zvezi s poškodbo, ki jo je Butola prizadejal Plutu.

Ker se je že med razpravo slišalo, da porotniki delajo na to, da se

obtoženca oprosti in ker so jo porotniki že prejšnji dan tako temeljito zavozili, je predsednik senata pl. Garzarolli na porotnike s prav umljivim razlogi apeliral, naj ta slučaj dobro premislijo, predno izrečejo svojo sodbo. Pa ta apel je bil čisto odveč. Porotniki so enoglasno zanimali krivdo, vsled česar se je obtoženec moral oprostiti. Tega samega je ta nepričakovani konec tako frapiral, da je mislil, da je obsojen in ga je nazadnje še sluga moral opozoriti, naj gre lepo domov. Spotoma je Butola porotnikom izrazil svoje začudenje, češ, kakšnih šest tednov sem pa le mislil, da bom dobil.

Obtoženca je zagovarjal nadsvetnik v p. Smola.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SRBSKA SKUPŠTINA.

Belgrad, 29. maja. Danes je bila otvorena debata o včerajšnjem ekspoziju min. pred. Pašića. K besedi je prišel srbski nacionalist Ribarac, ki je dejal: govor Pašića (kot odgovor na interpelacijo nacionalistov) je na mnogih mestih nejasen. Dejstvo je, da je konflikt z Bolgarijo posledica izgrešene bolgarofilske politike, ki jo je delala Srbija. V nespoznanju svoje lastne moči in velikosti je Srbija sklenila z Bolgarijo ono usodopolno pogodbo. Vlada sama je kriva, da je zamudila trenutek, ki je bil najugodnejši za revizijo pogodbe z Bolgarijo; revizija se mora izvršiti če se hoče ravnotežje na Balkanu, ki je predpogoj za Balkansko zvezo. Srbska vlada je pa veliko bolj skrbela za interese Balkanske zveze, kot za svoje lastne.

GRŠKO - TURŠKA ZVEZA.

Carigrad, 29. maja. Tukajšnji listi poročajo, da se vrše med Turčijo in Grško pogajanja zveze proti Bolgariji za slučaj oboroženega konflikta z Bolgarijo. Pogodba bo kmalu sklenjena. Vest vzbuja veliko senzacijo.

BOLGARI — UPAJO.

Sofija, 29. maja. V tukajšnjih političnih krogih polagajo veliko upanje na sestanek Pašića z Gešovem. Tudi srbski poslanik v Sofiji je izrazil upanje, da se konflikt brez prelivanja krvi poravna.

ZOPET BOLGARI NAPADLI GRKE.

Atene, 29. maja. Pri Pravi so Bolgari nastavili na višini topove in napadli ondote grške čete, ki niso dale nobenega povoda za napad. Izid še ni znan.

MIROVNA POGAJANJA.

London, 29. maja. Uradno se poroča, da bo mir podpisan jutri popoldne. Delegati so dobili od svojih vlad že instrukcije.

London, 29. maja. Glede sestave protokola o podpisu miru — ki se bo vršil slavnostno ob prisotnosti Eduarda Greya — bodo imeli srbski grški in črnogorski delegati sestanek, ki se ga pa bolgarski delegati ne udeležijo. Med bolgarskimi in turškimi delegati je dogovorjeno, da se o protokolu ne obravnava pred podpisom miru, kakor to hočejo ostali delegati; vsled tega še cela stvar ni popolnoma jasna.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Gilence 92.

Centenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Vojaščine oproščen. priden, pošten mladenič išče primerne službe na Kranjskem ali Primorskem. Nastop takoj. Ponudbe pod »Pošten« poštnoležeče, Škofja Lok a. 463-1

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C, daje vsak dan nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti revmi, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje, gostozgodnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava.

Iščem spretno

prodajalko

veščo papirgato in galanterijske stroke

Sprejem tudi

blagajničarko.

Vstop takoj. — Pismene ponudbe na FR. IGLIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 11.—12.

Prenočišča.

Od 10. do 13. junija 1913 (3 noči) rabi mestni magistrat večje število sob. Vsi oni, ki bi imeli za zgoraj omenjeni čas na razpolago kako sobo (tudi z 2 posteljama) blagovole naj to naznaniti do 2. junija t. l. ob navadnih uradnih urah v nastanjevalnem uradu mestnega magistrata (mestni ekspedit).

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
dne 29. maja 1913.

Pri nakupu „pravega Francka“ izvolite paziti na to-le varovalno znamko.

Zavrnite previdno podobne zavoje kot ne „pravi Franck“.

Tovarna
v Zagrebu.

Proizvod najboljših sirovin.

sl im 122/24577

Za K 10.—

se dobi elegantni damski prašni mantelj ali pralni kostum.

Ravnotako za K 10.— listrasta ali pralna obleka za gospode. Od K 6.— naprej pristni panama klobuki do najfinejše vrste.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu vljudno nanznanjam, da bom še nadalje vodila po rajnem soprogu

dimnikarsko obrt

po poslovanju svojega sina Mirko Stricel, ter se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje prav iskreno zahvaljujem in še nadalje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Antonija Stricel,

vdova dimnikarskega mojstra

Ljubljana, Sy. Petra cesta 33.

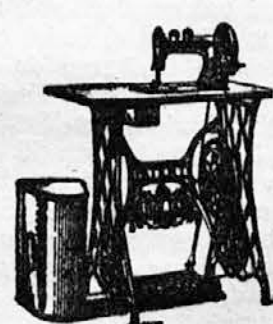
Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

ceniki zastonj in franko.